

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a Sesizării nr. 20g/2016

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul
251 alin. (3) din Codul de procedură penală
(*nulitatea actelor procedurale*)

CHIȘINĂU

23 martie 2016

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
DI Victor POPA, *judcători*,
cu participarea dnei Eugenia Mîța, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 17 martie 2016,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 23 martie 2016 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea depusă la Curtea Constituțională la 17 martie 2016 de către completul de judecată din cadrul Curții de Apel Chișinău, în componența judecătorilor Iurie Iordan, Ghenadie Lîsîi și Silvia Vrabii, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, privind excepția de neconstituționalitate a sintagmei „*dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei*” din articolul 251 alin. (3) din Codul de procedură penală, ridicată de avocatul Radu Dumneanu în dosarul nr.16rj-151/16, aflat pe rolul Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău.

2. Sesizarea a fost depusă de către completul de judecată din cadrul Curții de Apel în urma examinării recursului asupra încheierii judecătorești emisă de Judecătoria Rîșcani prin care s-a respins cererea avocatului Radu Dumneanu privind sesizarea Curții Constituționale.

A. Motivele ridicării excepției de neconstituționalitate

3. Motivele ridicării excepției, astfel cum au fost expuse de autorul acesteia, pot fi rezumate după cum urmează.

4. Articolul 251 alin.(2) din Codul de procedură penală prevede că încălcarea prevederilor legale referitoare la competența după materie sau după calitatea persoanei, la sesizarea instanței, la compunerea acesteia și la publicitatea ședinței de judecată, la participarea părților în cazurile

obligatorii, la prezența interpretului, traducătorului, dacă sunt obligatorii potrivit legii, atrage nulitatea actului procedural.

5. În temeiul art. 251 alin. (3) al Codului de procedură penală, nulitatea actului procedural prevăzută de alin. (2) al aceluiași articol nu se înlătură în nici un mod, poate fi invocată în orice etapă a procesului de către părți, și se ia în considerare de instanță, inclusiv din oficiu, dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei.

6. Potrivit autorilor excepției, prevederile art. 251 alin. (3) din Codul de procedură penală nu sunt clare și previzibile, astfel fiind contrare articolelor 21 și 26 din Constituție.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției (M.O., 1994, nr. 1) sunt următoarele:

Articolul 21 Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

8. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în M.O., 2012, nr.263-269, art.855) sunt următoarele:

Articolul 251 Încălcările care atrag nulitatea actelor procedurale

„[...]”

(2) Încălcarea prevederilor legale referitoare la competența după materie sau după calitatea persoanei, la sesizarea instanței, la compunerea acesteia și la publicitatea ședinței de judecată, la participarea părților în cazurile obligatorii, la

prezența interpretului, traducătorului, dacă sânt obligatorii potrivit legii, atrage nulitatea actului procedural.

(3) Nulitatea prevăzută în alin.(2) nu se înlătură în nici un mod, poate fi invocată în orice etapă a procesului de către părți, și se ia în considerare de instanță, inclusiv din oficiu, dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei.

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul susține că aplicarea normelor legale referitoare la constatarea nulității actelor procedurale permit un comportament arbitrar din partea instanței de judecată datorită incertitudinii normei.

10. Astfel, în opinia autorului excepției, deși art. 251 alin. (2) din Codul de procedură penală prevede expres situațiile care atrag nulitatea actului procedural, legislația procesual penală nu reglementează în mod clar care sunt soluțiile instanței de judecată în cazul examinării unei cereri privind constatarea nulității unui act procedural, în special atunci când anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei.

11. În final autorul excepției de neconstituționalitate susține că norma contestată încalcă principiul prezumției nevinovăției și principiul dreptului la apărare.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând sesizarea privind excepția de neconstituționalitate sub aspectul admisibilității, Curtea constată următoarele.

13. În temeiul articolului 135 alin.(1) lit.a) din Constituție, articolului 4 alin.(1) lit.a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 4 alin.(1) lit.a) din Codul jurisdicției constituționale, Curtea exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor.

14. Curtea menționează că, fiind ridicată de avocatul Radu Dumneanu în dosarul nr. 16rj-151/16, aflat pe rolul Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

15. Curtea reține că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost învestită prin articolul 135 alin.(1) lit. g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele

legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de relevanța prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

16. Curtea reține că obiect al excepției de neconstituționalitate îl constituie sintagma „*dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei*” din articolul 251 alin. (3) al Codului de procedură penală.

17. Astfel, Curtea observă că norma contestată reglementează situația nulității absolute a actelor procedurale în procesul penal, nulitatea reprezentând o sancțiune procedurală extremă, care intervine numai atunci când alte remedii nu sunt posibile.

18. Curtea menționează că autorul excepției a invocat că norma contestată încalcă articolele 21 și 26 din Constituție.

19. Curtea reține că o prevedere legală poate constitui obiect al jurisdicției constituționale doar în cazul în care normele constituționale invocate au incidență asupra normelor contestate.

20. În acest sens, Curtea subliniază că potrivit articolului 24 alin. (2) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 39 din Codul jurisdicției constituționale sesizarea trebuie să fie motivată și să cuprindă obiectul și împrejurările pe care subiectul își întemeiază cerințele.

21. În acest context, Curtea observă că prevederile articolului 21 din Constituție, care garantează prezumția nevinovăției, nu are incidență în această cauză.

22. În ceea ce privește pretinsa încălcare a articolului 26 din Constituție, care prevede dreptul la apărare, Curtea constată lipsa argumentelor pertinente și concludente prin care autorul excepției ar demonstra în ce măsură prevederile legale contestate încalcă normele constituționale invocate.

23. De altfel, Curtea nu poate reține critica formulată a textului legii în raport cu dispozițiile constituționale privind dreptul la apărare, întrucât textul legal ce face obiectul excepției nu împiedică părțile să fie asistate de un apărător, ales sau numit din oficiu.

24. Prin urmare, analizând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că aceasta este neîntemeiată, întrucât argumentele invocate de autorul excepției în motivarea acesteia se referă la aspecte ce țin de interpretarea și aplicarea legii.

25. Curtea reiterează că Legea Supremă a investit Parlamentul cu dreptul de interpretare oficială a legilor adoptate. Astfel, potrivit art.66 lit.c) din Constituție, una din atribuțiile de bază ale Parlamentului, ca organ reprezentativ suprem și legislativ, este interpretarea legilor și asigurarea unității reglementărilor legislative pe întreg teritoriul țării. Scopul interpretării constă în clarificarea normei de drept prin elucidarea conținutului exact al acesteia și constituie o premisă a aplicării corecte a normelor juridice.

26. Potrivit art. 42 din Legea privind actele legislative nr.780-XV din 27 decembrie 2001, interpretarea actelor legislative reprezintă un sistem de operațiuni logice prin care se explică sensul exact și complet al dispozițiilor normative. Prin interpretare se oferă soluții juridice de realizare a normei de drept în sensul ei exact.

27. În temeiul celor expuse *supra*, Curtea reține că, în lipsa incidenței normei constituționale privind prezumția nevinovăției asupra normei contestate și în lipsa temeiniciei precum că dispozițiile criticate impietează asupra dreptului la apărare, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și a pct. 28 lit. d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a sintagmei „*dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei*” din articolul 251 alin. (3) din Codul de procedură penală, ridicată de avocatul Radu Dumneanu în dosarul nr.16rj-151/16, pendinte pe rolul Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Alexandru TĂNASE

*Chișinău, 23 martie 2016
DCC nr.12
Dosarul nr. 20g/2016*